

Overgaves en Paalhechting van Jehsoe

Uit het eu-angelion van Joannes, hoofdstukken 18, 19, 20 en 21

Joeda “die overgeeft” geeft Jehsoe over

Joannes, hoofdstuk 18

(Joh. 18:1) **Ταῦτα** εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν **τοῖς μαθηταῖς** αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ **οἱ μαθηταὶ** αὐτοῦ.

¹ Jehsoe, dan zeggend deze dingen, ging toen samen met zijn leerlingen uit over de beek van de Kedroon, waar een tuin was, die hij en zijn leerlingen toen ingingen.

Jezus Ἰησοῦς
μαθηταῖς < μαθητής
Κέδρων χειμάρρου < χειμάρρους / χείμαρρος
κήπος

² ἦδει δὲ καὶ **Ἰούδας, ὁ παραδιδούς** αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις **συνήχθη** ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ **τῶν μαθητῶν** αὐτοῦ.

² Maar “Joeda die overgeeft” had hem waargenomen – *en wist dus* – deze plaats, omdat Jehsoe daar vele malen met zijn leerlingen samen (werd ge)bracht.

Judas de Verrader Ἰούδας παραδιδούς < παραδίδωμι (zie ook vers 5 en vers 30, 35, 36 en vers 19:11, 16, 30)
τόπον < τόπος
πολλάκις

³ ὁ οὖν **Ἰούδας, λαβὼν τὴν σπεῖραν,** καὶ ἐκ **τῶν ἀρχιερέων** καὶ **Φαρισαίων ὑπηρέτας,** ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ **φανῶν** καὶ **λαμπάδων** καὶ **ὄπλων.**

³ Dus Joeda, dan nemend de speira – *de cohort* – en dienstknechten van de opperpriesters en Pharizeeën, komt hij daar met fakkels en lichten en uitrusting.

σπεῖραν < σπεῖρα werkelijke betekenis: gewovene / kronkeling / “spiraal”
ὑπηρέτας < ὑπηρέτης
ἀρχιερέων < ἀρχιερεύς Φαρισαίων < Φαρισαῖος
φανῶν < φανή λαμπάδων < λαμπάς fakkels ὄπλων < ὄπλον

Notitie van de vertaler:

Het aantal manschappen in een speira is afhankelijk van het doel, het gebruik en het tijdperk, dus niet zelfstandig te herleiden. Pas in vers 12 wordt gesproken over de aanwezigheid van een chiliarchos – een bevelhebber over duizend man – wat erop kan wijzen dat het cohort uit duizend manschappen bestaat, of in elk geval een aanzienlijk deel daarvan bestond. Bij deze gevangenne zijn zeker vele honderden of mogelijk over de duizend mannen betrokken.

⁴ Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς **πάντα τὰ ἐρχόμενα** ἐπ’ αὐτόν, ἐξεληθὼν εἶπεν **αὐτοῖς, ζητεῖτε;**

⁴ Dus Jehsoe, waargenomen hebbend allen die komen tegen hem, dan *eruit* komend zei toen aan hen:

Wie zoeken jullie?

ζητεῖτε < ζητέω

⁵ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι. εἰσθῆκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.

⁵ Zij antwoordde toen aan hem:

Jehsoe de Nazoreeër.

Ναζωραῖον < Ναζωραῖος (vergelijk met: ναζαρηνός = Nazarener)

Jehsoe zegt aan hen:

Ik ben.

Ἐγώ εἰμι

Maar “Joeda die overgeeft” had ook gestaan hij met hen.

< παραδίδωμι

(deze “hij” is een andere naamval dan “Joeda die overgeeft”, dus betreft een ander)

⁶ ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Ἐγώ εἰμι, ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί

⁶ Dus zodra hij toen zei aan hen dat: Ik ben, gingen die toen weg naar achteren, en zei vielen toen op de grond.

χαμαί

⁷ πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

⁷ Dus opnieuw vroeg hij hen toen:

ἐπηρώτησε < ἐπερωτάω

Wie zoeken jullie?

Maar die zeiden toen:

Jehsoe de Nazoreeër.

⁸ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμε ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·

⁸ Jehsoe antwoordde toen:

Ik zei toen aan jullie dat ik ben.

Dus indien jullie mij zoeken, zend *dan* nu dezen weg *om te* onderwerpen!

ἄφετε < ἀφήμι (imperatief)

ὑπάγειν < ὑπάγω letterlijk: onder-voeren

Notitie van vertaler:

Jehsoe geeft de opdracht voor zijn eigen gevangenneming, door dit nadrukkelijk bevelender wijs te zeggen.

⁹ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὐδὲς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπόλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

⁹ Met het doel dat het woord dan volgemaakt vervuld zou worden, dat toen zei, dat:

πληρωθῇ < πληρόω

Jij hebt dezen gegeven aan mij.

Ik vernietigde toen echt niemand uit hen.

οὐκ [...] + οὐδένα < οὐδεῖς letterlijk: niet niemand = (dubbele ontkenning) niet + niet = echt niet [...]

¹⁰ Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

¹⁰ Dus Simoon Petros hebben een mes trok haar toen, en sloeg toen de slaaf van de opperpriester, en stootte hem toen het oor(lel), de rechter, af. Maar de naam aan de slaaf was Malchos.

Σίμων [...] Πέτρος

εἴλκυσεν < ἔλκω

ἔπαισε < παίω

ἀπέκοψεν < ἀποκόπτω

ὠτίον Latijn: auricula

ὄνομα

μάχαιραν < μάχαιρα

δούλον < δούλος

δεξιόν < δεξιός

Μάλχος

¹¹ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

¹¹ Dus Jehsoe zei toen aan Petros:

Werp nu jouw mes in de houder!
De drinkbeker die de vader gegeven heeft aan mij,
zal ik het dan echt niet drinken?

θήκην < θήκη
ποτήριον

Jehsoe wordt door het cohort afgevoerd

vervolg Joannes, hoofdstuk 18

¹² Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν,

¹² Dus de speira – *het cohort* –
en bevelhebber over duizend
en de dienstknechten van de Joden
vatten toen samen Jehsoe,
en bonden hem toen.

χιλιάρχος
ὑπηρέται < ὑπηρέτης
ἔδησαν < δέω

¹³ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.

¹³ En *zij* voerden hem toen weg
naar Annas *als* eerste,
want *hij* was een aangetrouwde van Kaiaphas,
die opperpriester was van die jaarcyclus daar.

Ἄνναν < Ἄννας (Dorische genitief)
πενθερός (mannelijk!) schoon-vader / -broer / -zoon   Καϊάφα < Καϊάφας
ἐνιαυτοῦ < ἐνιαυτός jaarcyclus / Engels: anniversary / vergelijk: (ἔτος)

¹⁴ ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρεי ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

¹⁴ Maar Kaiaphas was het die aan de Joden adviseerde,
dat: één mens verzamelt *om* dan *te* vernietigen
over het volk.

συμβουλευσας < συμβουλεύω
συμφέρεи < συμφέρω   ἀπολέσθαι < ἀπόλλυμι

Eerste ontkenning van Petros

vervolg Joannes, hoofdstuk 18

¹⁵ Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ἄλλος μαθητής, ὃ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηγήθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·

¹⁵ Maar Simoon Petros en een andere leerling
volgde (met) Jehsoe.
Maar die leerling daar was bekend
met de opperpriester,
en ging samen met Jehsoe binnen
tot in de binnenplaats van de opperpriester.

ἠκολούθει < ἀκολουθέω
γνωστός
αὐλὴν < αὐλή

¹⁶ ὃ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τὴ θύρα ἔξω. ἐξήλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῶ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

¹⁶ Maar Petros had buiten bij de deuren gestaan.
Dus de leerling, die andere,
die bekend was met de opperpriester ging *er* uit,
en sprak toen met de deurwachter,
en *die* voerde toen Petros binnen.

θύρα < θύρα
θυρωρῶ < θυρωρός

¹⁷ λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἢ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί.

¹⁷ Dus het kleine meisje, de deurwachter, zegt aan Petros:

παιδίσκη (zelfde naamval als deurwachter, dus: klein meisje die de deurwachter is)

Ben jij ook niet uit de leerlingen van dat mens?

Hij daar zegt:

Ik ben niet.

¹⁸ εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος.

¹⁸ Maar de slaven en de dienstknechten hadden gestaan bij een kolenvuur dat zij gemaakt hadden, omdat het koel was, en zij verwarmden zich. Maar het was Petros die zelf gestaan heeft en zich warmend met hen.

ἀνθρακιὰν < ἀνθρακιά
ψύχος = ψῦχος
ἐθερμαίνοντο < θερμαίνω

Verhoor door Annas

vervolg Joannes, hoofdstuk 18

¹⁹ Οὖν ἄρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

¹⁹ Dus de opperpriester vroeg Jehsoe toen omtrent zijn leerlingen, en omtrent zijn onderwijs.

διδαχῆς < διδαχή

²⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

²⁰ Jehsoe antwoordde toen aan hem:

Ik vertelde toen met vrijheid en het recht van spreken aan de wereldorde. Ik leerde toen op alle momenten in de vereniging en in het heiligdom, waar op alle momenten de Joodse mensen bijeen komen en in het verborgen vertelde ik toen niet één.

ἐλάλησα < λαλέω lallen / "lullen" / babbelen = informeel spreken
παρρησία < παρρησία ook: vrijmoedigheid
κόσμῳ < κόσμος kosmos
ἐδίδαξα < διδάσκω
συναγωγῇ < συναγωγή notitie: synagoge ἱερῷ < ἱερός vergelijk met ναός (godenwoning / tempel)
κρυπτῷ < κρυπτός

²¹ τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς; ἴδε, οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

²¹ Waarom vraag jij mij? Vraag nu hen die gehoord hebben, wat ik toen aan hen vertelde!

ἀκηκότας < ἀκούω

Let nu op!

Zij hebben waargenomen – zij weten – wat ik toen zei.

²² ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὸς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν, Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;

²² Maar terwijl hij deze *dingen* toen zei,
gaf één van de dienstknechten
die *zich er* bij had doen staan
toen een klap aan Jehsoe, dan zeggend:

ῥάπισμα

Antwoord jij op die manier aan de opperpriester?

²³ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

²³ Jehsoe antwoordde toen aan hem:

Indien ik toen slecht praatte,
getuig *dan* nu omtrent het slechte!
Maar indien goed, *om* wat ransel jij mij *dan* af?

< λαλέω
μαρτύρησον < μαρτυρέω
δέρεις < δέρω letterlijk: de huid afstropen (= beeldtaal)

²⁴ ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

²⁴ Dus Annas zond hem toen gebonden zijnd weg
naar Kaiaphas de opperpriester.

Tweede en derde ontkenning van Petros, tijdens verhoor door Kaiaphas

vervolg Joannes, hoofdstuk 18

²⁵ Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί.

²⁵ Maar Simoon Petros was er
gestaan hebbend en zich warmend,
dus zeiden zij toen aan hem:

Ben jij ook niet uit zijn leerlingen?

Die daar antwoordde toen, en zei toen:

Ik ben niet.

²⁶ λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὦν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

²⁶ Eén uit de slaven van de opperpriester zegt,
die een samengeborene is
van die Petros toen de oor(lel) afstootte.

συγγενῆς

Nam ik jou toen niet waar in de tuin met hem?

²⁷ πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

²⁷ Dus opnieuw was Petros toen “bokkig”, loochenen / ontkennen
en toen direct riep een haan.

ἠρνήσατο < ἀρνεόμαι
ἀλέκτωρ ook als: ἀ-λέκτωρ (on)gehuwde
ἐφώνησεν < φωνέω geluid-maken

Notitie van vertaler: het verhoor van Kaiaphas wordt in deze tekst compleet overgeslagen.

Verhoor door Pilatos

vervolg Joannes, hoofdstuk 18

²⁸ Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐα, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.

²⁸ Dus zij voeren zij Jehsoe weg van Kaiaphas naar het praetorium – *ambtswoning van de praetor* – maar het was vroeg, en zij gingen toen niet binnen in het praetorium, met het doel dat zij dan niet bezoedeld zouden worden, slechts met het doel dat zij dan het Pascha zouden eten.

πραιτώριον Latijn: praetorium
πρωΐα < πρώϊος

μιανθῶσιν < μαιίνω
Pasen πάσχα φάγωσι < ἐσθίω

²⁹ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

²⁹ Dus ging Pilatos naar hun uit, en zei toen:

Πιλάτος

Welke aanklacht dragen jullie naar dit mens?

κατηγορίαν < κατηγορία φέρετε < φέρω

³⁰ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοὶ παρεδώκαμεν αὐτόν.

³⁰ Zij antwoordde toen en zeiden toen aan hem:

Indien deze geen boosdoener was, dan zouden wij hem niet aan jou overgeven.

κακοποιός letterlijk: slecht-doen
< παραδίδωμι

³¹ εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

³¹ Dus Pilatos zei toen aan hen:

Jullie, neem hem nu!
en oordeel hem nu volgens jullie wet!

κρίνατε < κρίνω νόμον < νόμος

Dus de Joodse mensen zeiden toen:
Het is voor ons echt niet geoorloofd om nu iemand te doden.

ἔξεστι(ν)
ἀποκτεῖναι < ἀποκτείνω

³² ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

³² Met het doel dat het woord van Jehsoe dan volgemaakt vervuld zou worden, dat toen zei:

πληρωθῇ < πληρώω

Een teken gevend met wat voor een dood hij bestemd was (af) te sterven.

σημαίνων < σημαίνω
ἤμελλεν < μέλλω ook: van plan was
ἀποθνήσκειν < ἀποθνήσκω

Koning van de Joden

vervolg Joannes, hoofdstuk 18

³³ Εἰσήλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

³³ Dus opnieuw ging Pilatos toen binnen in het praetorium, en riep toen Jehsoe, en zei toen aan hem: ἐφώνησε < φωνέω

Ben jij de koning van de Joden? βασιλεύς

³⁴ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ;

³⁴ Jehsoe antwoordde toen aan hem:

Zeg jij dit van jezelf, of zeiden andere *mensen dat* aan jou omtrent mij? (als: afkomstig van jezelf)

³⁵ ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μῆτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;

³⁵ Pilatos antwoordde toen:

Ben ik niet in enig opzicht Joods? De natie, die van jou *is*, en de opperpriesters gaven jou toen over aan mij. Wat deed jij toen? ἔθνος < παραδίδωμι

³⁶ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις; νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

³⁶ Jehsoe antwoordde toen:

Het koninkrijk, dat van mij *is*, is niet uit deze wereldorde. Indien het koninkrijk, dat van mij *is*, uit deze wereldorde was, dan zouden de dienstknechten, die van mij *zijn*, zelf strijd *hebben* gevoerd, met het doel dat ik niet overgegeven zou worden aan de Joden. Maar nú is het koninkrijk, dat van mij *is*, niet van hier. βασιλεία κόσμου < κόσμος ἠγωνίζοντο < ἀγωνίζομαι < παραδίδωμι οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν

³⁷ εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

³⁷ Dus Pilatos zei toen aan hem:

Dus jij bent geen koning?

οὐκοῦν (combinatie van οὐκ (niet) en οὖν (dus), per situatie anders, zie woordenboek Liddel, Scott and Jones)

Jehsoe antwoordde toen:

Jij zegt dat ik een koning ben.

Ik ben voor dat verwekt,

γεγέννημαι < γεννάω

ik ben voor dat in de wereldorde gekomen,

met het doel dat ik zou getuigen

μαρτυρήσω < μαρτυρέω

met de werkelijkheid.

ἀληθεία < ἀλήθεια

Ieder die is uit de werkelijkheid

hoort het stemgeluid van mij.

φωνῆς < φωνή

³⁸ λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκω ἐν αὐτῷ.

³⁸ Pilatos zegt aan hem:

Wat is werkelijkheid?

Τί ἐστὶν ἀλήθεια;

En dat zeggend,

ging hij toen opnieuw uit naar de Joodse *mensen*,

en hij zegt aan hen:

Ik vind geen enkele aansprakelijkheid in hem.

αἰτίαν < αἰτία / αἴτιος deel-hebbend

³⁹ ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

³⁹ Maar het is de gezamenlijke gewoonte van jullie,

συνήθεια vertrouwelijke omgang / gewoonte (ook met taal) / routine

(op)dat ik één zou los laten te midden van het Pascha.

ἀπολύσω < ἀπολύω

Willen jullie dus liever

βούλεσθε < βούλομαι

dat ik voor jullie de koning van de Joden los laat?

⁴⁰ ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

⁴⁰ Dus toen schreeuwden iedereen opnieuw, zeggend:

ἐκραύγασαν < κραυγάζω

Niet deze, maar Barabbas.

Βαραββᾶν < Βαραββᾶς

Maar Barabbas was een plunderaar.

ληστής

Koning wordt gekroond

Joannes, hoofdstuk 19

(Joh. 19:1) Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔμαστίγωσε.

¹ Dus Pilatos nam toen op dat moment Jehsoe, en hij geselde hem toen.

ἔμαστίγωσε < μαστιγῶ

² καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἄκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,

² En de strijders dan een corona vlechtend van doorns, plaatsten die toen op het hoofd van hem. En zij wierpen hem toen een purperen – donkerrode – kleding(stuk) om.

στρατιῶται < στρατιώτης στέφανον < στέφανος ἄκανθῶν < ἄκανθα ἐπέθηκαν < ἐπιτίθημι περιέβαλον < περιβάλλω als: een kleed of toga omwerpen πορφυροῦν < πορφύρεος

πλέξαντες < πλέκω κεφαλῇ < κεφαλή ἱμάτιον

³ καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.

³ En zij zeiden:

Verheug je! De koning van de Joden.

χαῖρε < χαίρω blij maken / passief: blij worden

En zij gaven toen klappen aan hem.

ῥαπίσματα < ῥάπισμα

⁴ ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτόν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκω.

⁴ Dus Pilatos ging toen opnieuw uit naar buiten, en zegt aan hen:

Let nu op!

Ik voer hem voor jullie naar buiten, met het doel dat jullie dan zouden leren kennen dat in hem geen enkele aansprakelijkheid vind.

⁵ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ὁ ἄνθρωπος.

⁵ Dus Jehsoe ging toen uit naar buiten, dragend de doornen corona en de purperen kleding(stuk). En hij zegt aan hen:

Let nu op!

De mens.

⁶ ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

⁶ Dus toen de opperpriesters en de dienstknechten hem daar toen waar namen zij schreeuwden toen, zeggend:

(Hecht) nu aan de paal!
(Hecht) nu aan de paal!

σταύρωσον < σταυρόω letterlijk: paal-doen / Latijn: cruci-figo (paal-hechten)
(zie ook vers 41, waarbij het woord "paal-doen" wijst op het gemaakt hebben van een palisade rondom een tuin.)

Pilatos zegt aan hen:
Jullie nemen hem nu *zelf*!
En hechten *hem* nu aan de paal!
Want ik*zelf* vind geen aansprakelijkheid in hem.

⁷ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν.

⁷ De Joodse mensen antwoordde toen aan hem:

Wij hebben een wet, en volgens onze wet is hij schuldig, *om* nu *te* sterven, omdat hij toen zichzelf een zoon van God maakte.

νόμον < νόμος
ὀφείλει < ὀφείλω
υἱός

⁸ ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη,

⁸ Dus toen Pilatos daar deze woorden hoorde, toen vreesde hij zeer.

ἐφοβήθη < φοβέω

⁹ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

⁹ En hij ging toen opnieuw binnen in het praetorium, en zegt aan Jehsoe:

Waar ben jij vandaan?

Maar Jehsoe gaf toen geen antwoord aan hem.

ἀπόκρισιν < ἀπόκρισις

¹⁰ λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἔξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε;

¹⁰ Dus Pilatos zegt aan hem:

Praat jij niet met mij?

Weet jij niet dat ik autoriteit heb
om jou nu aan de paal *te* hechten,
en autoriteit heb
om jou nu los *te* laten?

¹¹ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδίδους μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

¹¹ Jehsoe antwoordde toen:

Jij had geen enkele autoriteit tegenover mij,
indien niet van bovenaf aan jou gegeven was,
door dat
die ene mij overgeeft aan jou
heeft hij (een) grotere zonde.

< παραδίδωμι (zelfde woord: "die overgeeft" vers 18:2 en 18:5 – verwijst naar Joeda)
μείζονα < μέγας (vergroten trap) ἁμαρτίαν < ἁμαρτία zonde (die verkeerd gedrag veroorzaakt)

¹² ἐκ τούτου ἐζητεί ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

¹² Vanuit dat

zocht Pilatos om hem nu los te laten.
Maar de Joodse mensen krijsten, zeggend:

Indien jij die nu los laat,
dan ben jij geen vriend van de Keizer.
Ieder die zich koning maakt,
spreekt de Keizer tegen.

φίλος τοῦ Καίσαρος < Καῖσαρ Latijn: caesar

ἀντιλέγει < ἀντιλέγω

¹³ ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστί δὲ Γαββαθᾶ.

¹³ Dus Pilatos, dat woord horend,

voerde hij Jehsoe toen naar buiten,
en deed toen neerzitten op de verhoging
in een plaats die Lithostrotos genoemd wordt,
maar in het Hebreeuws: Gabbatha.

ἐκάθισεν < καθίζω βήματος < βῆμα
Λιθόστρωτον < Λιθόστρωτος letterlijke naamsbetekenis: met stenen bedekt
ἑβραϊστί Γαββαθᾶ

Lithostrotos – met stenen geplaveid

De Lithostrotos (Λιθόστρωτος) is waarschijnlijk de plaats geweest waar de procurator (οικονόμος = bestuurder), dat is een administrateur van goederen – beheerder van de keizerlijke inkomsten in de provincies – zitting hield.

¹⁴ ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

¹⁴ Maar het was de dag van Voorbereiding van het Pascha,
maar ongeveer zes uur
– zes uur na zonsopkomst, dus begin van de middag –
en hij zegt tegen de Joden:

παρασκευὴ
ἕκτη ὥρα ook: tijd(stip)

Let nu op!
Jullie koning.

15 **οἱ δὲ ἐκραύγασαν**, ἄρον, ἄρον, σταύρωσον **αὐτόν**. **λέγει αὐτοῖς** ὁ Πιλάτος, **Τὸν βασιλέα ὑμῶν** σταυρώσω; **ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς**, Οὐκ ἔχομεν **βασιλέα** εἰ μὴ **Καίσαρα**.

15 Maar die schreeuwden toen:

Neem nu op! ἄρον < αἶρω
Neem nu op!
(Hecht) hem nu aan de paal!

Pilatos zegt aan hen:

Zal ik jullie koning aan de paal hechten?

De opperpriesters antwoordde toen:

Wij hebben geen koning behalve Keizer.

16 **τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς**, ἵνα σταυρωθῆ. **Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν** καὶ **ἀπήγαγον**.

16 Dus op dat moment gaf hij over aan hen, < παραδίδωμι
met het doel dat hij dan aan de paal gehecht zou worden.
Maar zij namen Jehsoe toen over
en zij voerden *hem* ervan weg.

17 καὶ **βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ** ἐξῆλθεν εἰς **τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον**, **ὃς λέγεται** Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ.

17 En zijn paal dragend σταυρὸν < σταυρός
kwam *hij* toen uit in een plaats Κρανίου < Κρανίον
die Kranion genoemd wordt
– *dat Schedel betekent* –
dat wordt genoemd in het Hebreeuws: Golgotha.

18 **ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν**, καὶ μετ' **αὐτοῦ ἄλλους δύο**, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, **μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν**.

18 Waar zij hem toen aan de paal hechtte,
en met hem twee anderen,
van daar en van daar, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν (zelfde woordgebruik in Openb. 22:2)
maar Jehsoe *is* in het midden.

19 **ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος**, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ **τοῦ σταυροῦ**; **ἦν δὲ γεγραμμένον**, Ἰησοῦς ὁ **Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων**.

19 Maar Pilatos schreef toen ook een titel, τίτλον < τίτλος Latijn: titulus = (ere)titel / opschrift
en plaatste die toen op de paal,
maar er was geschreven: γεγραμμένον < γράφω

Jehsoe de Nazoreeër *is* de koning van de Joden. (“Jehsoe” en “koning” zelfde naamval, dus koppelwerkwoord: is)

Aantekening: Pilatos was als praetor (soort stadhouder) de koning van de Joden en was op de Keizer na de enige die deze titel kon geven aan iemand anders.

²⁰ τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

²⁰ Dus veel *mensen* van de Joden
lazen – *bestudeerden* – toen deze titel,
omdat de plaats dichtbij de stad was
waar Jehsoe toen aan de paal gehecht werd.
En het was geschreven
in het Hebreeuws,
in het Grieks,
in het Romeins – *het Latijn*.

ἀνέγνωσαν < ἀναγιγνώσκω ook: (h)erkennen
πόλεως < πόλις

Ἑλληνιστί ook: op z'n Grieks
Ῥωμαϊστί ook: op z'n Romeins

Aantekening: in de volkstaal, in de internationale taal, in de regeringstaal.

²¹ ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφῃς, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

²¹ Dus de opperpriesters van de Joden zeiden toen aan Pilatos:

Schrijf niet: De koning van de Joden,
omdat die daar toen zei: Ik ben koning van de Joden!

²² ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

²² Pilatos antwoordde toen:

Dat ik geschreven heb, heb ik geschreven.

Ὁ γέγραφα, γέγραφα (letterlijk: dat ik heb geschreven, ik heb geschreven)

Zaken rondom het sterven van Jehsoe

vervolg Joannes, hoofdstuk 19

²³ Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντός δι' ὅλου.

²³ Dus de strijders hechtte Jehsoe toen aan de paal,
namen toen zijn kledingstukken,
en zij maakten toen vier delen,
voor elke strijder afzonderlijk een deel,
en de tuniek.
Maar de tuniek was zonder naad,
uit dezen, van boven af gewoven uiteen geheel.

ἱμάτια < ἱμάτιον ook: mantel
τέσσαρα < τέσσαρες

μέρη < μέρος

χιτῶνα < χιτῶν
ἄρραφος
ὑφαντός

²⁴ εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἣ λέγουσα, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

²⁴ Dus zij zeiden toen tegen elkander:

Laten wij hem niet splitsen,
maar laten wij er nu om loten,
van wie het *dan* zal zijn.

σχίσωμεν < σχίζω ook: oneens zijn
λάχωμεν < λαγχάνω

Met het doel dat de tekst
dan volgemaakt vervuld zou worden,
dat zegt:

Deelden toen mijn kledingstukken voor zichzelf uiteen,
en over mijn kleding wierpen zij toen een lot.

διεμερίσαντο < διαμερίζω
ἱματισμόν < ἱματισμός

Dus inderdaad deden de strijders deze *dingen* toen.

²⁵ εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή.

²⁵ Maar bij de paal van Jehsoe hadden gestaan
zijn moeder,
en de zus van zijn moeder,
Maria die van Klopas,
en Maria Magdalene.

μήτηρ
ἀδελφὴ vrouwelijke verwant
Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ < Κλωπᾶς (Dorische genitief)
Μαγδαληνή

²⁶ Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὄν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.

²⁶ Dus Jehsoe, dan zijn moeder waarnemend,
en de leerling die zich erbij heeft doen staan,
die hij lief had,
zegt aan zijn moeder:

Vrouw,
Let nu op!
Jouw zoon.

γύναι < γυνή

²⁷ εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἴδου ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

²⁷ Dan zegt hij aan de leerling:

Let nu op!
Jouw moeder.

En vanaf dat uur daar
nam de leerling haar toen
tot de eigenen.

Jehsoe brengt de tekst tot voltooiing

vervolg Joannes, hoofdstuk 19

²⁸ Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεστοι, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, Διψῶ.

²⁸ Na dat Jehsoe waargenomen hebbend dat alles reeds vervuld is, met het doel dat de tekst dan voltooid zou worden zegt hij:

(voltooid tegenwoordige tijd)
πάντα ἤδη τετέλεστοι < τελέω (voltooid tegenwoordige tijd)
of, bij een document: de tekst geldig gemaakt zou worden (doordat aan alle vereisten voldaan is)

Ik heb dorst.

διψῶ < διψάω

²⁹ σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δέ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπω περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

²⁹ Dus er lag een gebruiksvoorwerp van slechte zure wijn gevuld, maar zij vulden dan een sponge van slechte zure wijn, en plaatsend om een rietrijp (van de hysop), brachten zij *het* toen naar de mond van hem.

σκεῦος
ὄξους < ὄξος ook: (wijn)azijn / zure drank van dadels   μεστόν < μεστός
σπόγγον < σπόγγος
ὑσσώπω < ὑσσωπος hysop (of de tak ervan)
στόματι < στόμα

³⁰ ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλεστοι· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

³⁰ Dus toen Jehsoe daar de slechte zure wijn nam, zei hij toen:

Het is vervuld.

τετέλεστοι < τελέω

En het hoofd leunend gaf hij toen de geest (over).

κεφαλὴν < κεφαλή
< παραδίδομι   κλίνας < κλίνω
πνεῦμα

Vervroegde beëindiging van de paalhechting

vervolg Joannes, hoofdstuk 19

³¹ Οἱ οὖν **Ἰουδαῖοι**, ἐπεὶ **Παρασκευῆ ἦν**, ἵνα μὴ **μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα** ἐν τῷ **σαββάτῳ** (ἦν γὰρ **μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου**), **ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον** ἵνα **κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη**, καὶ **ἀρθῶσιν**.

³¹ Dus de Joodse mensen, omdat het immers *de dag van* Voorbereiding was, met het doel dat de lichamen niet op de paal zou blijven te midden van de sabbat – want het was een grote die dag van die sabbat daar – vroegen toen Pilatos met het doel dat de benen van hen dan verbrijzeld zouden worden, en zij dan opgenomen *zouden* worden.

ἐπεὶ omdat [...] immers

σώματα < σῶμα

μείνη < μένω

σαββάτῳ < σάββατον (eerste dag van de) week

(deze regels staan tussen haakjes)

(deze regels staan tussen haakjes)

ἠρώτησαν < ἐρωτάω

σκέλη < σκέλος niet: bot

κατεαγῶσιν < κατάγνυμι letterlijk: neer-breken = neergooien en verbrijzelen

ἀρθῶσιν < ἀραρίσκω

Alternatief Joh. 19:31

Dus de Joodse mensen vroegen toen Pilatos met het doel dat de benen van hen dan (compleet) verbrijzeld zouden worden en *hun lichamen* dan *ervan* opgenomen *zouden* worden, met het doel dat de lichamen niet *aan* de paal zouden blijven te midden van de sabbat, want het was een grote die dag van die sabbat daar.

³² ἦλθον οὖν **οἱ στρατιῶται**, καὶ **τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη** καὶ **τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ**.

³² Dus de strijders kwamen toen, en verbrijzelden toen inderdaad de benen van de eerste en van die andere die tezamen met hem aan de paal gehecht werd.

συσταυρωθέντος < συσταυρόομαι

³³ ἐπὶ δὲ **τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες**, ὡς **εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα**, οὐ **κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη**.

³³ Maar dan bij Jehsoe komend, zoals zij hem toen reeds gestorven zijnd waarnamen, *τεθνηκότα* < θνήσκω verbrijzelden zij de benen van hem niet.

³⁴ ἀλλ' **εἶς τῶν στρατιωτῶν λόγῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε**, καὶ **εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα** καὶ **ὔδωρ**.

³⁴ Maar één van de strijders stootte toen met zijn lans de zijkant van hem, en direct kwamen *er* toen bloed en water uit.

ἔνυξε < νύσσω stoten met een scherpe punt = steken / treffen

λόγῃ < λόγῃ

πλευρὰν < πλευρά

³⁹ ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.

³⁹ Maar ook Nikodemos, dan gaand, ging toen naar Jehsoe 's nachts het eerste, dragend een mengsel van mirre en van aloë vera van ongeveer honderd litra.

Νικόδημος
 νυκτὸς < νύξ
 μίγμα σμύρνης < σμύρνα (Mat. 2:11) ἀλόης < ἀλόη
 ἑκατόν ὡσεὶ λίτρας < λίτρα

Met de litra zou de schrijver de Romeinse libra, dat is de Romeinse pond van 327 gram, kunnen bedoelen. Waarbij Nikodemos dan in totaal 32,7 kilogram aan mengsel met zich mee zou brengen om te balsemen. Met de litra kan ook een zilveren munt bedoelt worden, waardoor de schrijver niet over het gewicht, maar over de waarde van het mengsel schrijft.

Wat is mirre?

Sterk ruikende balsemachtige hars met bittere smaak van een Arabische myrrheboom of mirt, waarbij de hars gebruikt wordt voor het balsemen van doden of bij heiligingsrituelen of als zalf.

⁴⁰ ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

⁴⁰ Dus zij namen toen het lichaam van Jehsoe, en bonden het toen met linnen doeken met de specerijen – dat zijn welriekende plantaardige stoffen – zoals gewoonte is met de Joden om een begrafenis uit te voeren.

ὀθονίοις < ὀθόνιον
 ἀρωμάτων < ἄρωμα aroma
 ἔθος
 ἐνταφιάζειν < ἐνταφιάζω letterlijk: begrafenis-doen / zie τάφος (graf)

⁴¹ ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

⁴¹ Maar in die plaats was een tuin welke omheind werd (met palen), en in de tuin was een nieuw graf(monument) in dat toen echt nog niemand geplaatst werd.

κήπος
 ἐσταυρώθη < σταυρώω zelfde als: aan de paal hechten
 καινόν < καινός μνημεῖον
 οὐδέπω οὐδεὶς (dubbele ontkenning = echt niet)

⁴² ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

⁴² Dus daar gedurende de dag van Voorbereiding van de Joden, dat dichtbij het graf(monument) was, plaatsten zij Jehsoe toen.

Op de eerste van de dubbele sabbatsdag

Joannes, hoofdstuk 20

(Joh. 20:1) Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

¹ Maar met de ene van de sabbatten gaat Maria Magdalene vroeg, terwijl het nog duisternis is, naar het graf(monument). En zij ziet de steen die opgenomen is uit het graf(monument).

πρῶτῃ
 σκοτίας < σκότιος
 βλέπει < βλέπω λίθον < λίθος ἠρμένον < ἀείρω

² τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
³ Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

² Dus zij loopt (snel) en komt bij Simoon Petros
 en bij de andere leerling
 die Jehsoe lief had.
 En zij zegt aan hen:

τρέχει < τρέχω

Zij namen toen de Meester uit het graf(monument),
 en wij hebben niet waargenomen – *dus wij weten niet* –
 waar zij hem toen plaatsten.

(verleden tijd, niet voltooid)

Κύριον < Κύριος traditioneel: Heer

³ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

³ Dus Petros en de andere leerling gingen toen uit,
 en zij gingen toen naar het graf(monument).

⁴ ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητής προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

⁴ Maar die twee liepen samen (snel).
 En de andere leerling liep toen haastig (snel) voor Petros.
 En de eerste kwam toen tot in het graf(monument).

προέδραμε < προτρέχω   τάχιον snel

⁵ καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

⁵ En dan schuinbuigend,
 ziet hij de linnen doeken liggend,
 echter ging hij toen niet binnen.

παρακύψας < παρακύπτω verborgen schuingebogen
 κείμενα < κείμαι
 μέντοι

⁶ ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

⁶ Dus komt Simoon Petros volgend met hem,
 en ging toen binnen in het graf(monument).
 En hij aanschouwt de linnen doeken die er liggen.

θεωρεῖ < θεωρέω   (tegenwoordige tijd)

⁷ καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον.

⁷ En de zweetdoek die op zijn hoofd was,
 die was niet met de linnen doeken,
 maar die was apart opgerold in de oude plaats.

σουδάριον < σουδάριον sudarium (in Latijn is "sudo": zweten)
 χωρὶς   ἐντετυλιγμένον < ἐντυλίσσω   ἓνα < ἓνος

⁸ τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητής ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν·

⁸ Dus op het moment dat hij toen inging,
 ging ook de andere leerling die eerst kwam
 in het graf(monument),
 en nam toen waar,
 en vertrouwde het toen.

⁹ οὐδέπω γὰρ ἠδείσαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτόν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

⁹ Want zij hadden nog niet de tekst waargenomen
 – *en wisten dus nog niet* –
 dat hij zelf uit de doden moet opstaan.

νεκρῶν < νεκρός

¹⁰ ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

¹⁰ Dus opnieuw gingen de leerlingen weg naar hun eigen mensen.

¹¹ Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυσεν εἰς τὸ μνημεῖον,

¹¹ Maar Maria had gestaan
huilend buiten bij het graf(monument),
dus zodra zij hilde,
boog zij toen schuin tot in het graf(monument).

¹² καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

¹² En aanschouwt twee boodschappers
zittend in witte dingen.
Eén aan het hoofd,
en één aan de voeten,
waar het lichaam van Jehsoe lag.

ἀγγέλους < ἄγγελος
λευκοῖς < λευκός = adjectief, onzijdig, meervoud: dingen

¹³ καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ἤραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

¹³ En zij daar zeggen aan haar:

Vrouw,
waarom huil jij?

Zij zegt aan hen:

Omdat zij toen mijn Meester opnamen,
en ik niet heb waargenomen – *dus niet weet* –
waar zij hem toen plaatsten.

¹⁴ καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι.

¹⁴ En deze dingen dan zeggend
draaide zij zich naar achteren,
en aanschouwt Jehsoe die zich daar gezet heeft,
en zij had niet waargenomen – *zij wist dus niet* –
dat het Jehsoe is.

τὰ ὀπίσω
(voltooid verleden tijd)
(tegenwoordige tijd)

¹⁵ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτόν ἔθηκας, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ.

¹⁵ Jehsoe zegt aan haar:

Vrouw,
waarom huil jij?
Wie of wat zoek jij?

Menend dat die daar de tuinman is, zegt zij aan hem:

δοκοῦσα < δοκέω   κηπουρός

Meester,
indien jij hem toen droeg,
zeg nu aan mij waar jij hem toen plaatste!
En ik zal hem opnemen.

ἐβάστασας < βαστάζω (verleden tijd, niet voltooid)
(verleden tijd, niet voltooid)

¹⁶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνί· ὃ λέγεται, Διδάσκαλε.

¹⁶ Jehsoe zegt aan haar:

Maria.

Die daar zich draaiend, zegt aan hem:

Rabboeni,

Ῥαββουνί

...dat wordt genoemd:

Leermeester.

διδάσκαλε < διδάσκαλος

¹⁷ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μή μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

¹⁷ Jehsoe zegt aan haar:

Maak geen contact met mij!
Want ik ben nog niet opgegaan naar mijn vader.
Maar *jij*, ga naar mijn verwanten,
en zeg aan hen!

ἄπτου < ἄπτω ook: ontsteken / vasthouden

(actief voltooide tijd: hij wordt dus niet opgenomen, maar hij gaat zelf)

Ik ga op naar mijn vader
en jullie vader,
en mijn God
en jullie God.

πατέρα < πατήρ

<niet hoofdletter gebruik nagekeken in manuscript TR1550>

<niet hoofdletter gebruik nagekeken in manuscript TR1550>

¹⁸ ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

¹⁸ Maria Magdalene komt
verslag uitbrengend aan de leerlingen van
dat zij de Meester heeft waargenomen,
en deze *dingen die* hij toen zei aan haar.

ἀπαγγέλουσα < ἀπαγγέλλω

In de avond, met de deuren op slot

vervolg Joannes, hoofdstuk 20

¹⁹ Οὐσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν.

¹⁹ Dus *terwijl* het laat is,
met die dag daar,
de eerste van de sabbatten,
en de deuren gesloten *en vergrendeld* zijnd
waar de leerlingen samen gebracht waren,
door de vrees voor de Joden.
Jehsoe kwam toen
en deed *zich* toen staan tot in het midden,
en zegt aan hen:

κεκλεισμένων < κλείω letterlijk: grendel-doen = op slot doen

Vrede voor jullie.

εἰρήνη

²⁰ καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

²⁰ En dat dan zeggend,
toonde hij toen aan hen de handen en zijn zijkant.
Dus de leerlingen, dan waarnemend de Meester,
werden toen blij.

χεῖρας < χεῖρ

< χαίρω

²¹ εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.

²¹ Dus Jehsoe zei toen aan hen, opnieuw:

Vrede voor jullie,
zoals de vader mij heeft weggezonden,
stuur ik ook jullie.

ἀπέσταλκέ < ἀποστέλλω

πέμπω < πέμπω

²² καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον.

²² En dat zeggend
blies hij toen op hen
en zegt aan hen:

ἐνεφύσησε < ἐμφυσάω (verleden tijd, niet voltooid)

(tegenwoordige tijd)

Neem nu (een) Heilige Geest!

λάβετε < λαμβάνω

Πνεῦμα Ἅγιον (onbepaald)

²³ ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

²³ Bij sommigen zullen jullie nu de zonden wegzenden,
dan zenden die zonden zich weg van hen.
Bij sommigen zullen jullie heersen overwinnen
dan zijn zij beheerst. overwonnen

τινων ἀφήτε < ἀφήμι

< ἀμαρτία

τινων κρατῆτε < κρατέω

²⁴ Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.

²⁴ Maar Thomas, één uit de twaalf,
die Didumos genoemd wordt,
was niet met hen,
toen Jehsoe daar kwam.

Θωμᾶς

Δίδυμος

εἷς ἐκ τῶν δώδεκα

²⁵ ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἐώρακαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χειρὰ μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

²⁵ Dus de andere leerlingen zeiden aan hem:

Wij hebben de Meester waargenomen.

Maar hij zei toen aan hen:

Indien ik niet in zijn handen
de in-druk van de spijkers waarneem,
en ik mijn vinger zal werpen
in de in-druk van de spijkers,
ik mijn hand zal werpen in zijn zijkant,
dan zal ik het echt niet vertrouwen.

τύπον < τύπος notitie: typ

βάλω < βάλλω

ἥλων < ἥλος pin

δάκτυλόν < δάκτυλος

Acht dagen later, opnieuw met de deuren op slot

vervolg Joannes, hoofdstuk 20

²⁶ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται δὲ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν.

²⁶ En na acht dagen
waren zijn leerlingen opnieuw binnen,
en Thomas met hen.

ἡμέρας ὀκτὼ
ἔσω / εἴσω

Jehsoe kwam,
terwijl de deuren gesloten *en vergrendeld* zijnd,
en hij deed *zich* toen in het midden staan
en zei toen:

Vrede voor jullie.

²⁷ εἶτα λέγει τῷ Θωμᾶ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

²⁷ Dan zegt hij aan Thomas:

Draag jouw vinger hierheen!
En let nu op mijn handen!

En draag jouw hand!
En werp in mijn zijkant!

En geword niet een ontrouwe,
maar een trouwe!

ἄπιστος
πιστός

²⁸ καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

²⁸ En Thomas antwoordde toen,
en zei toen aan hem:

Mijn Meester
en mijn God.

²⁹ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

²⁹ Jehsoe zegt aan hem:

Omdat jij mij waargenomen hebt, Thomas,
heb jij *het* vertrouwd.

Gelukkige *mensen*
zijn *zij* die dan niet waarnemen,
en *het* dan vertrouwen.

μακάριοι < μακάριος (mannelijk adjectief, vertalen met: mannen / mensen)

Jehsoe deed nóg meer wonderen

vervolg Joannes, hoofdstuk 20

³⁰ Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

³⁰ Dus inderdaad velen en andere tekenen voerde Jehsoe toen uit in het zicht van zijn leerlingen, die niet geschreven zijn in dit geschrift.

σημεῖα < σημεῖον

βιβλίῳ < βιβλίον

³¹ ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

³¹ Maar deze (*hierin beschreven*) dingen zijn geschreven met het doel dat jullie dan zouden vertrouwen dat Jehsoe is (de) Christos, de zoon van God, en met het doel dat *zij* die *het* vertrouwen leven zouden hebben in zijn naam.

Χριστός

ζωὴν < ζωή

Petros gaat vissen en zij vangen gedurende die hele nacht niets

Joannes, hoofdstuk 21

(Joh. 21:1) Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.

¹ Na deze *dingen* maakte Jehsoe zichzelf toen opnieuw openbaar aan zijn leerlingen op de zee van Tiberias. Maar *hij* maakte *zich* toen op deze manier openbaar:

ἐφανέρωσεν < φανερώω

θαλάσσης < θάλασσα

Τιβεριάδος < Τιβεριάς (Dor. genitief)

² ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

² Daar waren Simoon Petros, en Thomas die Didumos genoemd wordt, en Nathanael, die van Kana van Galilaia, en *zij* die van Zebedaios, en twee andere *mensen* uit zijn leerlingen.

Ναθαναὴλ

Κανᾶ

Γαλιλαίας < Γαλιλαία

Ζεβεδαίου < Ζεβεδαιῶς

(aantekening: de zonen van Zebedaios)

³ λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος,

Ἐγὼ ἀλιεύειν.

λέγουσιν αὐτῷ,

Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

³ Simoon Petros zegt aan hen:

Ik zal *me er* toe brengen *om te* vissen.

ὑπάγω < ὑπάγω onder-voeren

ἀλιεύειν < ἀλιεύω zeeman-/visser-zijn

Zij zeggen aan hem:

Ook wij gaan samen met jou.

Zij gingen *er* toen uit en gingen toen op naar het vaartuig, direct. En in die nacht daar vingen zij *er* niet één.

πλοῖον

ἐπίασαν < πιάζω = πιέζω (onderdrukken)

⁴ πρωίας δὲ ἤδη γενομένης ἔστι ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἔστι.

⁴ Maar *terwijl* het dan reeds vroeg *in de morgen* gewerd deed Jehsoe *zich* toen staan tot *op* het strand. Echter de leerlingen hadden niet waargenomen – *en wisten dus niet* – dat het Jehsoe is.

πρωίας < πρώϊος (verleden tijd, niet voltooid)
αἰγιαλόν < αἰγιαλός (verleden tijd, niet voltooid)

(voltooid verleden tijd)
(tegenwoordige tijd)

⁵ λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ.

⁵ Dus Jehsoe zegt aan hen:

Kindjes,
hebben jullie niet één of ander voorgerecht?

παιδιά < παιδίον
προσφάγιον (als: voor-φαγεῖν)

Zij antwoordde toen aan hem:

Geen.

⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιά μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

⁶ Maar die zei toen aan hen:

Werp nu het net naar de rechter delen van het vaartuig!
...en jullie zullen vinden.

δίκτυον δεξιά < δεξιός μέρη < μέρος

Dus wierpen zij,
en zij waren toen niet meer sterk *genoeg*
om het dan te trekken
door het grote aantal van de vissen.

ἴσχυσαν < ἰσχύω
ἐλκύσαι < ἔλκω
πλήθους < πλῆθος ἰχθύων < ἰχθύς

⁷ λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο (ἦν γὰρ γυμνός), καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.

⁷ Dus zegt die leerling daar, die Jehsoe lief had, aan Petros:

Het is de Meester.

Dus Simoon Petros, dan horend dat het de Meester is, omgorde zich toen (rond de middel) *met* het overkleed – want *hij* was naakt – en wierp toen zichzelf in de zee.

διεζώσατο < διαζώννυμι ἐπενδύτην < ἐπενδύτης
(dit gedeelte staat in de Griekse tekst tussen haakjes) γυμνός

⁸ οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἤλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων), σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

⁸ Maar de andere leerlingen gingen toen met het vaartuigje. – want zij waren niet ver van de grond, maar ongeveer van tweehonderd ellen, *dat is ongeveer honderd meter* – slepend het net van de vissen.

πλοιαρίῳ < πλοιάριον (kleine πλοῖον)
(dit gedeelte staat in de Griekse tekst tussen haakjes)
διακοσίων < διακόσιοι πηχῶν < πῆχυς

σύροντες < σύρω

⁹ ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

⁹ Dus zo gingen zij toen weg naar de grond.

Zij zien een kolenvuur *aangelegd* zijnd
en toespijs er op gelegd zijnd,
en (tarwe)brood.

κειμένην < κείμαι
ὀψάριον
ἄρτον < ἄρτος

ἐπικείμενον < ἐπίκειμαι

¹⁰ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

¹⁰ Jehsoe zegt aan hen:

Draag nu van de toespijsen die jullie nú vingen!

¹¹ ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενηκοντατριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

¹¹ Simoon Petros ging toen op
en trok toen het net op de grond,
gevuld van honderd drieënvijftig grote vissen,
terwijl ook zo danig zijnd,
dat het net toen niet werd gesplitst.

ἑκατόν   πενηκοντατριῶν < πενηκοντατρῆς vijftig-drie

ἐσχίσθη < σχίζω (als: σχίσμα)

¹² λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

¹² Jehsoe zegt aan hen:

Kom! Neem nu de (vroeg) maaltijd!

ἀριστήσατε < ἀριστάω (ἀριστον doen) vergelijk met δειπνέω = δειπνον doen

Maar niemand van de leerlingen ondernam
om het nu (nauwkeurig) te onderzoeken:
Wie ben jij?
Waargenomen hebbend – *dus wetend* –
dat hij de Meester is.

ἐτόλμα < τολμάω

¹³ ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

¹³ Dus Jehsoe komt en neemt het (tarwe)brood,
en geeft *het* aan hen,
en de toespijs eveneens.

¹⁴ τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

¹⁴ Dat *is* werkelijk *de derde keer*
dat Jehsoe toen openbaar gemaakt werd
aan zijn leerlingen,
die toen opgewekt werd uit de doden.

τρίτον < τρίτος

passieve aorist reflexief vertaald (zie woordenboek Montijn 1960): **zichzelf openbaar maakte**

ἐγερθεὶς < ἐγείρω

passieve aorist reflexief vertaald (zie woordenboek Muller 1933): ontwaakte / **opstond**

Notitie van vertaler:

Deze schrijfwijze van de Griekse grondtekst geeft bijzonder veel speling voor eigen interpretatie.

Wanneer de passieve aorist als passief vertaald wordt, dan verricht Christos niet zelf zijn opstaan uit de doden, maar ondergaat hij dat. Dit is in strijd met wat hij eerder zei, namelijk: dat hij de autoriteit heeft om zijn eigen ziel van zich af te plaatsen en later opnieuw op te nemen, wat zelfs zijn opdracht van de Vader is (zie onder andere Joh. 10:17-18 en Joh. 19:11).

Als het passief niet letterlijk als passief vertaald wordt, maar wederkerend (reflexief), dan openbaart Christos zichzelf en stond hij zelf op uit de doden, wat in lijn is met de eerdere vertelling.

Deze onduidelijkheid kan erop wijzen dat dit tekstfragment oorspronkelijk niet door de zelfde schrijver is geschreven als bijvoorbeeld Johannes hoofdstuk 10 en 19 plus 20, gezien andere tekstfragmenten eenvoudig en letterlijk te vertalen zijn, zonder enige twijfel te laten. Als we een harmonie van tekstfragmenten willen creëren, moet dit dus niet letterlijk maar wederkerend vertaald worden. De vraag is wat wij – vertaler en lezer – belangrijker vinden...

Gesprek tijdens de vroege vismaaltijd

vervolg Joannes, hoofdstuk 21

¹⁵ Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, Βόσκει τὰ ἀρνία μου.

¹⁵ Dus toen zij de (vroege) maaltijd namen,
zegt Jehsoe tegen Simoon Petros:

(verleden tijd)

(tegenwoordige tijd)

Simoon van Jonas,
heb jij mij meer lief *dan* dezen?

Jona Ἰωνᾶ < Ἰωνᾶς (Dorische genitief)
ἀγαπᾷς < ἀγαπάω

Hij zegt aan hem:

Já, *zéér zéker* Meester.
Jij hebt waargenomen – *en weet dus* –
dat ik jou lief heb.

ναί

φιλῶ < φιλέω

Hij zegt aan hem:

Onderhoud mijn lammetjes!

βόσκει < βόσκω

ἀρνία < ἀρνίον

¹⁶ λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, Ναι Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

¹⁶ Hij zegt aan hem, opnieuw een tweede keer: δεύτερον < δεύτερος

Simoon van Jonas,
heb jij mij lief? < ἀγαπάω

Hij zegt aan hem:

Ἰά, ζέέρ ζέκερ Meester.
Jij hebt waargenomen – *en weet dus* –
dat ik jou lief heb. < φιλέω

Hij zegt aan hem:

Wees herder *voor* mijn schapen! of: weid mijn schapen ποίμαινε < ποιμαίνω letterlijk: herder-zijn πρόβατά < πρόβατον

¹⁷ λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλπιήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ πρόβατά μου.

¹⁷ Hij zegt aan hem, de derde keer:

Simoon van Jonas,
heb jij mij lief? < φιλέω

Petros werd toen bedroefd
omdat hij toen zei aan hem, de derde keer:
Heb jij mij lief? ἐλπιήθη < λυπέω

En hij zei toen aan hem:

Meester,
jij hebt alle *dingen* waargenomen – *en weet het*.
Jij hebt leren kennen dat ik jou lief heb.

Jehsoe zegt aan hem:

Onderhoud mijn schapen!

¹⁸ ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἢς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσης, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

¹⁸ Amen, amen, *werkelijk, werkelijk*, zeg ik aan jou, dat toen jij jonger was, omgordde jij jezelf, en jij wandelde rond waarheen jij wilde. Maar wanneer jij dan oud(er) wordt, zal jij jouw handen uitstrekken, en zal een ander jou omgorden, en die zal dragen waarheen jij niet wil. ἀμὴν onvertaald Hebreeuws, vooraf aan uitspraak: vertalen als ἀληθῶς (werkelijk)
νεώτερος < νέος
ἐζώννυες < ζώννυμι
γηράσης < γηράσκω
ἐκτενεῖς < ἐκτείνω

19 τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίω θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν, καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι.

19 Maar dat zei hij toen,
een teken gevend met wat voor een dood
hij God zal eren.

ποίω θανάτῳ < θάνατος
δοξάσει < δοξάζω ook: menen / verwachten

En dat dan zeggend, zegt hij aan hem:

Volg (met) mij!

20 ἐπιστραφείς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;

20 Maar Petros, zichzelf dan kerend,
kijkt naar de leerling die Jehsoe lief had die volgde,
die toen ook terug viel tijdens de maaltijd op zijn borst
en toen zei:

ἀνέπεσεν < ἀναπίπτο ἀείπνω < δείπνον στήθος

Meester,
Wie is het die jou overgeeft?

21 τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί;

21 Dat dan waarnemend zegt Petros aan Jehsoe:

Meester,
maar wie *is* dat?

22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; σὺ ἀκολούθει μοι.

22 Jehsoe zegt aan hem:

Zelfs indien ik *met* hem wil blijven
tot ik ga,
wie *dan* bij jou?
Jij volgt (met) mij.

(ean-partikel + conjunctief)

τί πρὸς σε;

23 ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;

23 Dus dit woord ging toen uit naar de verwanten,
dat die leerling daar niet sterft.
En Jehsoe zei toen niet aan hem dat hij niet sterft,
maar:

Zelfs indien ik *met* hem wil blijven,
tot ik ga,
wie *dan* bij jou?

τί πρὸς σε;

Deze getuigenverklaring is waar

vervolg Joannes, hoofdstuk 21

²⁴ Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

²⁴ Dit is de leerling die getuigt over deze *dingen*, en deze *dingen* dan schrijvend, en wij hebben waargenomen – *en weten* – dat zijn getuigenverklaring is waar.

De wereld kan niet bevatten, zoveel Jehsoe gedaan heeft

vervolg Joannes, hoofdstuk 21

²⁵ *Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

²⁵ Maar *er* zijn ook vele andere *dingen*, zo veel als Jehsoe toen uitvoerde, indien al die *dingen* één voor één geschreven zijn, maar het niet vermoed ik dat de wereldorde zelfs niet dan plaats maakt – *of dan ruimte heeft* – voor die geschreven geschriften.

καθ' ἓν

οἶμαι < οἴομαι / οἶω
χωρῆσαι < χωρέω

(a+i zin)

Amen.

© Christos Vertaling, www.christos.nl

Versie: 02-02-2024 (zéér letterlijk vertaald)